

Sylt (pier)

Vernoemd naar het Deense eiland *Sylt*.

Sylt (Deens: *Sild*, Noord-Fries: *Söl*) is het grootste Noord-Friese waddeneiland. Het ligt in het noorden van de Waddenzee, vlak bij de Deense grens. Sylt hoort bij de Kreis Noord-Friesland in de Duitse deelstaat Sleeswijk-Holstein. In de loop van de eeuwen is het eiland door erosie doorlopend in afmeting afgenomen. Dit proces is hier, net als op de meeste andere waddeneilanden, nog

steeds aan de gang hoewel dit door het aanleggen van dijken tegenwoordig veel minder snel gaat. Toch wordt bijvoorbeeld het *Rote Kliff* bij het dorp Kampen ieder jaar ongeveer een meter kleiner.

Algemene gegevens:

- 99 km² groot;
- 35 kilometer lang;
- maximaal 13 kilometer breed;
- hoogste punt: 52 meter boven de zeespiegel bij Geest;
- ca. 21.000 inwoners (2001).

Bevolking

Sylt vormt het noordelijkste deel van het Friese woongebied. De bevolking is tijdens de eerste Noord-Friese kolonisatiegolf in de 8^e en 9^e eeuw uit (waarschijnlijk Oost-)Friesland gekomen. In de 20^e eeuw heeft het toerisme het aanzien van het eiland sterk veranderd. Toerisme en tweedehuizenbezit hebben de onroerendgoedprijzen op Sylt sterk opgedreven, waardoor veel Friese huishoudens werden gedwongen op de vastewal goedkopere huisvesting te zoeken. De nieuwe bewoners zijn vooral Duitsers.

Taal

De taal met de langste traditie op Sylt is het Fries. De dialecten van Sylt, Föhr (*Feer*), Amrum (*Oomram*) en Helgoland vormen met elkaar een aparte dialectgroep in Noord-Friesland, die afwijkt van het Fries van het vasteland. Het *Söl'ring*, zoals het Sylter Fries wordt genoemd, onderscheidt zich van de andere Noord-Friese dialecten door het grote aantal Deense leenwoorden. Er zijn nog enkele honderden sprekers van het Sylter Fries, die echter voor een groot deel op de vastewal wonen. Rond Westerland wordt in veel gezinnen Nedersaksisch gesproken. In het noorden en zuiden van het waddeneiland wordt vrijwel alleen het Hoogduits gebruikt. Ook het Deens, vanouds het Jutlandse dialect, heeft er een aantal sprekers.

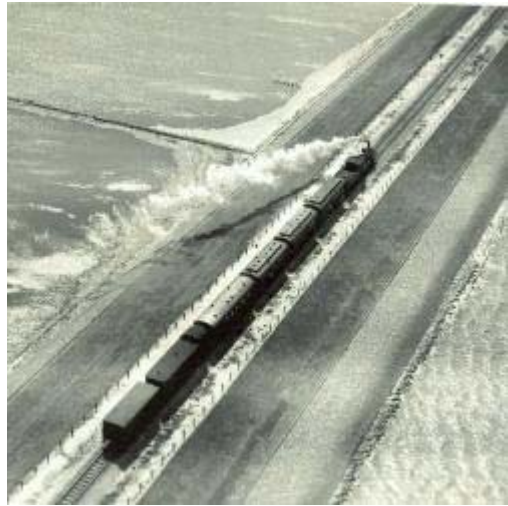

Geografie

Het eiland Sylt heeft een vliegveld, luchthaven Sylt. Vanuit hier zijn vluchten van en naar het vaste land, Italië, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland.

Geschiedenis

- Eeuwen geleden was *Sylt* deel van het vasteland van Jutland, het tegenwoordige Denemarken en Sleeswijk-Holstein.
- In de 8^e of 9^e eeuw werd het gekoloniseerd door de Friezen, waarschijnlijk uit Oost-Friesland.
- In 1386 werd *Sylt* verdeeld onder de Hertog van Sleeswijk en het koninkrijk Denemarken.
- In 1435 werd *Sylt*, met uitzondering van List en omgeving, een deel van het hertogdom Sleeswijk.
- In de 17^e en 18^e eeuw zorgden walvisvangst en oestervangst voor welvaart. Het volksfeest *Bikebrennen*, dat wordt gevierd op 21 februari, zou daar nog aan herinneren.
- Rijke kapiteins bouwden in de 19^e eeuw kenmerkende huizen in *Keitum*, toen de hoofdplaats op het eiland.
- In het midden van de 19^e eeuw begint het toerisme op gang te komen en wordt Keitum de belangrijkste plaats.

- In de Eerste Wereldoorlog wordt Sylt bezet door een (Duits) infanterieregiment maar er vinden geen krijgshandelingen plaats.
- In 1927 wordt de *Hindenburgdamm* geopend. Deze 11 km lange dam, genoemd naar president *Paul Ludwig Hans von Beneckendorf und von Hindenburg* (een Duits officier en politicus tussen 1847 – 1934) verbindt het eiland met het vaste land door middel van een spoorlijn (geen weg). Auto's worden met autotransporttreinen naar het eiland vervoerd.
- In 1938 wordt het Rantumer Becken ingedijkt.
- In de Tweede Wereldoorlog worden vele bunkers op het eiland aangelegd. Er worden 10.000 manschappen van het Duitse leger gestationeerd. In de laatste

oorlogsdagen wordt het eiland door de geallieerden bezet via de Hindenburgdamm. De Duitsers geven zich zonder gevecht over.

Plaatsen

- *List* – Heeft ongeveer 2.500 inwoners. De Ellenbogen is het noordelijkste punt van Duitsland.
- *Kampen* – is bekend vanwege het *Rote Kliff*.
- *Hörnum* – is het zuidelijkste dorp van Sylt.
- *Rantum* – in 1936 werd het Rantumer Becken door middel van een 5 km lange dijk van de waddenzee afgesloten om zodoende een vliegveld te kunnen maken. Later bleek het hiervoor ongeschikt en werd het gebruikt als afwatering voor Westerland. Sinds 1962 is het een beschermd natuurgebied met meer dan 50 vogelsoorten.

- *Wenningstedt* – vlakbij ligt het *Weißes Kliff* en het prehistorische steengraf *Denghoog*, een toegankelijk familiegraf uit het derde millennium voor Christus dat bedekt is door een heuvel en gemaakt is van grote platte stenen.
- *Braderup* – *De Braderuper Heide* werd begin 20^e eeuw een beschermd natuurgebied.
- *Westerland* – Nadat tijdens de Allerheiligenvloed van 1 november 1436 het dorp *Eidum* volledig werd verwoest stichtten de overlevenden het dorp *Westerland* (Fries: *Weesterlön*). Dit nieuwe dorp wordt in 1462 voor het eerst in oorkonden genoemd. In 1905 krijgt het stadsrechten en in 1949 wordt het erkend als Heilbad. Op 1 januari 2000 had het ongeveer 9.200 inwoners. Hier ligt tevens het vliegveld.
- *Sylt-Ost* – Grootste gemeenschap op het schiereiland *Nösse* met ongeveer 5.500 inwoners (2003). Het bevat de buurtschappen Tinum, Munkmarsch, Archsum en Morsum met Keitum als bestuurlijk centrum.

- *Tinum* – De *Tinnumburg* is een cirkelvormige wal met een doorsnee van 120 meter en een hoogte van 8 meter. Het werd rond de eerste eeuw voor Christus gebouwd, vermoedelijk als heidense plaats van verering. In het dorp bevindt zich het woonhuis van de Sylter landvoogden, gebouwd in 1649.
- *Keitum* – Bij de *St. Severin-kerk*, gebouwd

rond 1200, werd in 1450 een tweede toren gebouwd die dienst deed als merkteken voor zeevaarders en als gevangenis. Vlakbij is het *Grünes Kliff*.

- *Munkmarsch*
- *Archsum*
- *Morsum* – De *St. Martin-kerk* is gebouwd rond 1200. Aan de Morsum-Kliff (ook wel *Buntes Kliff* genoemd, 21 meter hoog en 1.800 meter lang) kan de geologische geschiedenis van de regio gedurende de laatste 5 miljoen jaar worden afgelezen. Sinds 1923 is het een beschermd natuurgebied.